

Klimatpolitik m.m.

Sammanfattning

Miljö- och jordbruksutskottet behandlar i detta betänkande 28 motionsyrkanden om klimatpolitik m.m. från den allmänna motionstiden 2010. Motionerna rör bl.a. utsläppsmål för koldioxid, mekanismen för ren utveckling (CDM), livsmedelskedjans klimatpåverkan och förnybara drivmedel. Samtliga motionsförslag avstyrks, i huvudsak med hänvisning till att ett arbete pågår med den berörda frågan. I ärendet finns 10 reservationer och 1 särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Utskottets överväganden	6
Utsläppsmål m.m.	6
Livsmedelskedjans påverkan på klimatet	11
Biodrivmedel m.m.	16
Torv som biobränsle m.m.	21
Reservationer	24
1. Utsläppsmål m.m., punkt 1 (S, MP, V)	24
2. Utsläppshandel och användningen av CDM, punkt 2 (S, MP, V)	24
3. Utvärdering av CDM, punkt 3 (V)	25
4. Klimatanpassning, punkt 4 (S, MP, V)	26
5. Livsmedelskedjans klimatpåverkan, punkt 5 (V)	26
6. Köttkonsumtionens klimatpåverkan, punkt 6 (V)	27
7. Biodrivmedel m.m., punkt 7 (S)	28
8. Biogasdistribution m.m., punkt 8 (MP, V)	28
9. Utsläppskrav för nya bilar m.m., punkt 9 (V)	29
10. Gränsvärde för partiklar, punkt 10 (S, MP, V)	29
Särskilt yttrande	31
Klimatpolitik (S)	31
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	32
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	32

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Utsläppsmål m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11: MJ240 yrkandena 2–5 och 2010/11: MJ448.

Reservation 1 (S, MP, V)

2. Utsläppshandel och användningen av CDM

Riksdagen avslår motionerna 2010/11: T409 yrkande 6, 2010/11: MJ237 yrkandena 1 och 2 samt 2010/11: MJ240 yrkande 1.

Reservation 2 (S, MP, V)

3. Utvärdering av CDM

Riksdagen avslår motion 2010/11: MJ237 yrkande 3.

Reservation 3 (V)

4. Klimatanpassning

Riksdagen avslår motion 2010/11: MJ314.

Reservation 4 (S, MP, V)

5. Livsmedelskedjans klimatpåverkan

Riksdagen avslår motionerna 2010/11: MJ351 och 2010/11: MJ392 yrkandena 2, 3 och 5.

Reservation 5 (V)

6. Köttkonsumtionens klimatpåverkan

Riksdagen avslår motion 2010/11: MJ392 yrkandena 1 och 6.

Reservation 6 (V)

7. Biodrivmedel m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11: MJ325, 2010/11: MJ352, 2010/11: MJ364 och 2010/11: MJ368.

Reservation 7 (S)

8. Biogasdistribution m.m.

Riksdagen avslår motion 2010/11: N398 yrkande 17.

Reservation 8 (MP, V)

9. Utsläppskrav för nya bilar m.m.

Riksdagen avslår motion 2010/11: T409 yrkandena 9 och 10.

Reservation 9 (V)

10. Gränsvärde för partiklar

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ207.

Reservation 10 (S, MP, V)

11. Torv som bibränsle m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:MJ218 yrkande 4, 2010/11: MJ269 och 2010/11: MJ285.

Stockholm den 10 februari 2011

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Bengt-Anders Johansson (M), Lars Hjalmered (M), Johan Löfstrand (S), Rune Wikström (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Johan Hultberg (M), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Per Åsling (C), Åsa Coenraads (M), Åsa Romson (MP), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD), Jens Holm (V), Suzanne Svensson (S) och Lars Tysklind (FP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Miljö- och jordbruksutskottet behandlar i detta betänkande 28 motionsyrkanden om klimatpolitik m.m. från den allmänna motionstiden 2010. Motionerna rör bl.a. utsläppsmål för koldioxid, mekanismen för ren utveckling (CDM), livsmedelskedjans klimatpåverkan och förnybara drivmedel. Samtliga motionsförslag avstyrks. I ärendet finns 10 reservationer och 1 särskilt yttrande.

Utskottets överväganden

Utsläppsmål m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om utsläppsmålen för växthusgaser i Sverige och inom EU (MP, KD), handelssystemet med utsläppsrätter (KD), mekanismen för ren utveckling (V) och klimatanpassning (S).

Jämför reservationerna 1 (S, MP, V), 2 (S, MP, V), 3 (V) och 4 (S, MP, V).

Motionerna

I motion MJ240 (KD) yrkandena 2–4 anförs att Sveriges ambition om att minska utsläppen för växthusgaser med 40 % till 2020 bör ligga fast. Vidare anförs att industriländernas utsläpp bör minska med minst 30 % till 2020 och de globala utsläppen med 80 % till 2050 jämfört med utsläppen 1990. Enligt motionen är det oerhört viktigt att tydliga mål sätts upp för klimatarbetet. De klimatförändringar som orsakas av människans utsläpp av växthusgaser i atmosfären är ett exempel på ett område där den nationella beslutsnivån inte räcker till. Samarbete över gränserna är avgörande. De rika länderna måste gå före. I motionens yrkande 5 uppmärksammas behovet av en ny strategi för EU i de internationella klimatförhandlingarna. EU bör fastslå att unionen bör minska sina utsläpp med minst 30 % till 2020 utan att koppla detta till andra länders åtaganden. Även i motion MJ448 (MP) tar man upp frågan om EU:s mål och anför att Sverige aktivt bör arbeta för en höjning av målet för utsläppsminskning till minst 30 % till 2020. Enligt motionen kan vi komma att bli frånsprungna av länder som USA, Kina och Indien om vi håller en låg ambitionsnivå.

Enligt motion MJ240 (KD) yrkande 1 bör handelssystemet med utsläppsrätter för växthusgaser utvidgas till att omfatta, förutom flyget, den övriga transportsektorn samt andra samhällssektorer med stora utsläpp som ännu inte deltar i systemet. På sikt bör handelssystemen vara globala. Fler växthusgaser än koldioxid bör omfattas. I motion T409 (KD) yrkande 6 anförs att hela transportsektorn snarast bör inkluderas i EU:s handelssystem för utsläppsrätter och att dessa ska fördelas genom auktionering. Därigenom kan kostnadseffektiva utsläppsminskningar åstadkommas till lägsta möjliga totala kostnad för välfärden.

Motion MJ237 (V) tar upp frågan om mekanismen för ren utveckling (CDM). I yrkande 1 anförs att Sveriges köp av utsläppskrediter via CDM för att uppnå det nationella klimatmålet omedelbart ska upphöra. Metoden är ny och har allvarliga brister. CDM innebär att nödvändiga investeringar

på hemmaplan uteblir och att risken är stor att klimatmålen inte nås. Man bör i stället driva en politik för kraftfulla klimatinvesteringar i utvecklingsländerna. Enligt yrkande 2 i samma motion bör Sverige vara pådrivande för att CDM inte ska användas för att nå EU:s medlemsländers klimatmål, och enligt yrkande 3 bör regeringen tillsätta en utredning som gör en noggrann utvärdering av CDM. Metodens kostnadseffektivitet har ifrågasatts och måste utvärderas i grunden.

Enligt motion MJ314 (S) bör regeringen skyndsamt ta initiativ till en nationell strategi för klimatanpassningsarbetet. Arbetet med anpassning till ett förändrat klimat i Sverige behöver stärkas och samordnas på både central och regional nivå. Regeringen bör ge en myndighet och ett departement uppdraget att ansvara för detta arbete.

Utskottets ställningstagande

När det gäller Sveriges mål för utsläpp av växthusgaser kan utskottet konstatera att riksdagen har beslutat om delmål för utsläpp av växthusgaser för perioden 2008–2012 samt för 2020. Delmålet för perioden 2008–2012 innebär att de svenska utsläppen av växthusgaser ska vara minst 4 % lägre som ett medelvärde för perioden 2008–2012 än utsläppen 1990. Målet ska uppnås utan beaktande av upptag i kolsänkor eller användning av flexibla mekanismer. Det klimatpolitiska målet för 2020 innebär att utsläppen för Sverige 2020 bör vara 40 % lägre än utsläppen 1990. Målet gäller för de verksamheter som inte omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter. Detta innebär att utsläppen av växthusgaser 2020 ska vara ca 20 miljoner ton koldioxidekvivalenter lägre för den icke handlande sektorn i förhållande till 1990 års nivå. Minskningen ska ske genom utsläppsreduktioner i Sverige och i form av investeringar i andra EU-länder eller flexibla mekanismer som Clean Development Mechanism (CDM). Den långsiktiga visionen för klimatpolitiken är att Sverige inte har några nettoutsläpp 2050 (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09:MJU28, rskr. 2008/09:300).

I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 20) anför regeringen att de rika länderna behöver gå före när det gäller klimatarbetet. Sverige och EU ska fortsatt vara pådrivande för ett klimatavtal. Samarbetet inom EU är viktigt för att åstadkomma utsläppsminskningar och avgörande för att åstadkomma en global klimatöverenskommelse. EU ska minska sina utsläpp med 30 % till 2020, jämfört med 1990, inom ramen för ett internationellt klimatavtal, där andra utvecklade länder gör motsvarande åtaganden. Annars gäller att EU till 2020 ensidigt ska minska sina utsläpp med 20 % jämfört med 1990. EU ska nu ta fram en analys av hur målet om 30 % ska kunna fördelas och genomföras inom EU. EU-27 har minskat sina utsläpp med drygt 10 % till 2008 enligt preliminär statistik från Europeiska miljöbyrån. Detta innebär att EU kommer att uppfylla de åtaganden som är beslutade enligt Kyotoprotokollet.

Miljörådet antog den 21 oktober 2009 slutsatser om EU:s ståndpunkt inför partsmötet inom klimatförhandlingarna i Köpenhamn. Ett långsiktigt mål om 80–95 % utsläppsminskningar till 2050 för utvecklade länder fastställdes då av ministrarna. Utskottet har inhämtat att det inom EU för närvarande pågår ett arbete med en strategi för EU:s klimatpolitik till 2050.

Med det anförda avstyrks motion MJ240 (KD) yrkandena 2–4 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

När det gäller frågan om formuleringen av EU:s mål om utsläppsminskning med 30 % har denna debatterats vid flera tillfällen i riksdagen. I ett svar på interpellation 2010/11:14 den 18 november 2010 om Sveriges röst i klimatförhandlingarna (riksdagens protokoll 2010/11:179) anförde miljöminister Andreas Carlgren att Sveriges och EU:s mål ligger fast. Han anförde också att regeringen vill se ett globalt, rättsligt bindande ramverk som ger sådana utsläppsminskningar i industri- och utvecklingsländer som krävs för att nå det s.k. tvågradersmålet. EU kommer inom ramen för ett sådant avtal att höja sitt åtagande till 30 % till 2020. Ministern anförde även att regeringen hela tiden har drivit på för mer ambitiösa mål inom EU och fortsätter att göra det. Sverige var ett av de absolut första länderna att stödja målet om 30 % och har hela tiden velat ha enbart ett sådant mål. Motionerna MJ240 (KD) yrkande 5 och MJ448 (MP) avstyrks därmed i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Beträffande frågan om utvidgning av systemet för handel med utsläppsrätter anför regeringen i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 20) bl.a. följande. Ett av de viktigaste instrumenten för att minska utsläppen av växthusgaser är systemet för handel med utsläppsrätter. Cirka 40 % av EU:s utsläpp av växthusgaser täcks av systemet. EU har beslutat att flyget ska ingå i utsläppshandeln fr.o.m. 2012. Handelssystemet infördes redan 2005 och fler länder och regioner tar intryck av Europas erfarenheter. Genom att handelssystemet sätter ett internationellt pris på koldioxidutsläppen kan marknadens krafter användas för kostnads-effektiva utsläppsminskningar. De olika samhällssektorerna ska i högre utsträckning än i dag bära sina kostnader för växthusgasutsläpp. Alla sektorer måste bidra till att klimatmålen kan nås, det gäller t.ex. energi, väg- och sjötransporter, jord- och skogsbruk, avfallshantering, industri samt byggande. Transportinfrastrukturen utvecklas mot att skapa kommunikationer som är förenliga med miljö- och klimatmål. I princip bör alla transportslag bära sina kostnader för koldioxidutsläpp. Regeringen verkar därför för att både luftfartens och sjöfartens utsläpp inkluderas i en framtida internationell klimatregim och att internationella åtgärder genomförs för att minska sektorernas utsläpp.

Utskottet har i samband med sin behandling av klimatpropositionen anført att handelssystemet bör vidgas till att omfatta fler gaser och sektorer och att länknings bör göras med andra framväxande system (bet.

2008/09:MJU28). Utskottet, som vidhåller sitt tidigare ställningstagande, avstyrker motionerna MJ240 (KD) yrkande 1 och T409 (KD) yrkande 6 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

När det gäller mekanismen för ren utveckling (CDM) vill utskottet inledningsvis hänvisa till det regeringen anför i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 20), bl.a. att ett effektivt sätt att bidra till utsläppsminskningar utanför Sverige är att öka tillgängligheten till klimatsmart teknik. Det bidrar inte enbart till utsläppsminskningar utan också till ett ökat förtroende mellan industri- och utvecklingsländer i det internationella klimatarbetet. Genom internationellt samarbete kan de globala insatserna mot klimatförändringar omfatta mer långtgående åtaganden och genomföras i enlighet med klimatkonventionens princip om kostnadseffektivitet. Ett sätt för industriländerna att ta ansvar för finansiering av åtgärder i utvecklingsländer och bidra till tekniköverföring är mekanismen för ren utveckling (CDM) och de nya mekanismer som integreras i en ny FN-överenskommelse om minskningar av klimatutsläpp. Dessa mekanismer är viktiga instrument för investeringar av grön teknologi i växande ekonomier och utvecklingsländer. Denna mekanism har blivit framgångsrik. Fram till 2020 beräknas CDM kunna bidra med utsläppsminskningar på över 8 miljarder ton koldioxidekvivalenter.

Miljöminister Andreas Carlgren har i ett svar på interpellation 2010/11:14 den 18 november 2010 om Sveriges röst i klimatförhandlingarna (riksdagens protokoll 2010/11:179) anført bl.a. att Sverige kraftigt driver på reformarbetet när det gäller CDM. Sverige har inte gjort sig beroende av CDM därför att det är en minoritet av insatserna. Det allra mesta görs på hemmaplan för att vi ska nå de lägsta per capita-utsläppen inte bara i Europa utan på sikt bland industriländer över huvud taget. I ett svar på en skriftlig fråga (2010/11:136) den 14 december 2010 har ministern vidare anført bl.a. att regeringen gjort bedömningen att en tredjedel av utsläppsminskningen från 1990 till 2020 vid behov kan ske genom internationella insatser, t.ex. genom förvärv av CDM-krediter. Ny statistik visar nu att Sveriges utsläpp av växthusgaser minskar mer än vad som förutspåddes i Alliansens klimatproposition. Om denna trend håller i sig kommer behovet av internationella insatser för att uppfylla målet till 2020 att minska enligt miljöministern. Sveriges klimatpolitik har ett avsevärt längre perspektiv än till 2020. Regeringen har som ambition att Sverige 2050 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären.

När det gäller kritiken mot CDM har utskottet tidigare framhållit bl.a. att utvärdering och förbättring av systemet ingår i det löpande arbete som bedrivs för att utveckla de flexibla mekanismerna, speciellt CDM. Förhandlingar på FN-nivå om flexibla mekanismer kan indelas i dels förhandlingar om förbättringar av de nuvarande mekanismerna inom innevarande åtagandeperiod 2008–2012, dels utveckling av nya mekanismer efter 2012. Frågor om mekanismernas förbättring ingår bl.a. inom ramen för den översyn av Kyotoprotokollet för tiden efter 2012 som ska göras. Sverige och andra

industrialiserade länder måste ta ansvar och bidra till finansieringen av utsläppsminskningar i utvecklingsländer. Det bidrar till överföring av ny miljöteknik och till att öka förtroendet mellan industri- och utvecklingsländer i det internationella klimatarbetet. Genom internationellt samarbete kan de globala insatserna mot klimatförändringar omfatta mer långtgående åtaganden och genomföras i enlighet med klimatkonventionens princip om kostnadseffektivitet. Mekanismen för ren utveckling (CDM) är ett viktigt instrument för investeringar i grön teknik i växande ekonomier och utvecklingsländer. Dessa investeringar bidrar även till att skapa en global utsläppsmarknad där det sätts ett pris på utsläppen även i länder utan bindande åtaganden om utsläppsminskningar. Det möjliggör för snabbt växande länder att inte behöva gå en koldioxidintensiv väg när ekonomin växer, utan i stället kan de välja att undvika att investera sig fast i ett fossilberoende. Det möjliggör för utvecklingsländer att tidigt bygga samhällen med grön teknik och undvika beroende av kolkraft. FN-kontrollen av insatserna säkerställer att de går till åtgärder som annars inte skulle ha blivit av (bet. 2008/09:MJU28, 2009/10:MJU1).

Vid Riksrevisionen pågår en granskning av statens klimatinsatser i andra länder. Riksrevisionen granskar om regeringens styrning och Energimyndighetens förvärv av reduktionsenheter ger förutsättningar för att i förväntad utsträckning bidra till att uppfylla riksdagens klimatmål och om statens förvärv av reduktionsenheter genomförs på ett effektivt och transparent sätt. Rapporten ska enligt planerna publiceras den 16 februari 2011. Energimyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att förbättra och säkerställa klimatnyttan av Sveriges gröna investeringar med CDM i utvecklingsländer. Uppdraget ska bl.a. leda till att säkerställa att åtgärderna är sådana som annars inte skulle ha vidtagits och att de bidrar till en hållbar utveckling. Uppdraget ska redovisas den 1 juni 2011.

När det gäller kritiken mot användningen av systemet med CDM finner utskottet inte skäl att frångå sitt tidigare ställningstagande och hänvisar till sitt tidigare uttalande om den löpande utvärdering och förbättring som sker av mekanismen för ren utveckling. När det gäller systemets tillämpning i Sverige kan utskottet konstatera att frågan granskas av Riksrevisionen och utreds av Energimyndigheten. Med anledning av detta anser utskottet att det nu inte finns skäl till ytterligare utredningsinsatser. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ237 (V) yrkandena 1–3.

När det gäller anpassning till ett förändrat klimat har utskottet vid sin behandling av klimatpropositionen anført bl.a. följande. Arbetet med att anpassa Sverige till ett förändrat klimat är mycket brett och spänner över hela samhället. Anpassningen i Sverige behöver stärkas och samordnas, både på central och regional nivå. Den svenska samhällsstrukturen med myndigheter som genomför politiken gör det lämpligt att fördela specifika uppdrag gällande klimatanpassning till de myndigheter som närmast berörs. Sektorsmyndigheterna bör få ett mer uttalat ansvar för anpassning inom sina respektive områden. Det är nödvändigt med en nationell uppfölj-

ning dels för att säkra att arbetet med anpassning i de olika sektorerna och regionerna fortskrider, dels för att säkra tvärsektorielt samarbete. Ingen myndighet är naturligt ansvarig för en sådan uppföljning eftersom frågan spänner över hela samhället. Arbetet bör även så långt som möjligt samordnas med uppföljningen som sker inom krishanteringssystemet. Inom ramen för det uppföljande arbetet avser regeringen att ge de myndigheter som har ett ansvar för att viktiga samhällsfunktioner fungerar i uppdrag att rapportera om arbetet inom respektive sektor som ett underlag till den aviserade kontrollstationen. Det regionala ansvaret faller på länsstyrelserna. Länsstyrelserna bör få en drivande roll i att hålla ihop arbetet med anpassning i respektive län. Vad gäller frågan om ett huvudansvar för samordning har den nya myndigheten för samhällsskydd och beredskap tagit över Statens räddningsverks uppgifter när det gäller verksamheten översvämningar, ras och skred. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har fortsatt uppdrag att översiktligt kartera översvämningrisker och stabilitetsförhållanden av ras och skred i bebyggda områden samt med hänsyn till klimatförändringar. Vidare hänvisade utskottet till webbportalen om anpassning till ett förändrat klimat, en förbättrad höjddatabas samt en pågående översyn av energisektorns sårbarhet för framtida extrema väderhändelser och dammsäkerheten (bet. 2008/09: MJU28).

Utskottet konstaterar att en uppföljning av klimatanpassningsarbetet kommer att ske 2015 i samband med att kontrollstationen för klimatarbetet genomförs. Vissa åtgärder finansieras fram till dess löpande under anslaget 1:10 Klimatanpassning. Under anslaget för 2011 anvisas 117 miljoner kronor. För 2012 beräknas anslaget uppgå till 92 miljoner kronor. Anslaget används för vissa förebyggande och kunskapshöjande insatser för att begränsa samhällets sårbarhet till följd av klimatförändringar. Det viktiga klimatanpassningsarbetet som inleddes 2009 behöver fortsätta och utvecklas. Regeringen avser därför att återkomma med besked om fortsatt finansiering efter 2012 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 20).

Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ314 (S).

Livsmedelskedjans påverkan på klimatet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om klimatpåverkan av foderproduktion (KD) och minskad köttkonsumtion (V).

Jämför reservationerna 5 (V) och 6 (V).

Motionerna

Enligt motion MJ351 (KD) bör det utredas hur den svenska animalieproduktionen i ökad utsträckning kan baseras på klimateffektiva och hållbara proteinfodermedel. De miljö- och klimatomfattiga samt ekonomiska förde-

larna med en ökad odling av proteingrödor och användning av närodlat i animalieproduktionen samt de åtgärder som behövs för att stimulera till en sådan utveckling bör tydliggöras.

Enligt motion MJ392 (V) yrkande 1 bör det införas ett nytt mål om minskad köttkonsumtion med 25 % fram till 2020 jämfört med dagens nivåer. Den svenska köttkonsumtionen ökade med mer än 50 % 1990–2005. Denna kraftiga konsumtionsökning medförde ökade växthusgasutsläpp på mer än 2,3 miljoner ton koldioxidekvivalenter. För att uppnå ett mål om 25 % minskad köttkonsumtion till 2020 bör det enligt yrkande 2 i motionen tas fram en handlingsplan för hur klimatpåverkan av livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, kan minskas. Enligt yrkande 3 i motionen bör Sverige agera för ett slutdatum då kontraproduktiva subventioner som stöder kött- och mejeriindustrin ska vara borttagna. Det bör även tillsättas en utredning om införande av ekonomiska styrmedel för att minska livsmedelskedjans, inklusive animalieproduktionens, påverkan på klimat och miljö (yrkande 5). En skatt på animalier kan vara ett effektivt sätt att minska utsläppen från jordbrukssektorn. Regeringen bör enligt samma motions yrkande 6 verka för att kommuner uppmuntrar till vegetarisk kost, exempelvis genom att införa en vegetarisk dag i veckan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare behandlat frågan om den påverkan på klimatet som produktion och konsumtion av livsmedel ger. I samband med utskottets beredning av regeringens klimatproposition anförde utskottet att livsmedelskedjans klimatpåverkan är betydande då matens andel av växthusgasutsläppen uppgår till i storleksordningen 20–25 %. När det gäller resursanvändning uppskattas den svenska livsmedelskedjan använda 20 % av all energi. Det är därför angeläget att åtgärder kan vidtas för att minska dess klimat- och miljöpåverkan. Det är viktigt att notera att livsmedelsproduktionen även har stor betydelse för ett flertal andra miljö kvalitetsmål utöver miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Det är därför väsentligt att inte helt isolera klimatmålet då det kan leda till oönskade effekter beträffande andra miljö mål. Utskottet uppmärksammade vidare att Livsmedelsverket har ett särskilt sektorsansvar för miljömålsarbetet, varav klimatpåverkan är en del. Livsmedelsverkets uppgift är att i konsumenternas intresse arbeta aktivt för säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. Det senare omfattar bl.a. kostråd riktade till storhushåll och privatpersoner. Utskottet ansåg att Livsmedelsverkets samordnande och pådrivande roll för livsmedelskedjans klimatpåverkan borde stärkas (bet. 2008/09: MJU28).

När det gäller frågan om foderproduktion vill utskottet framhålla att det i den svenska modellen ingår högt ställda krav på djurfoder. Redan från första ledet i livsmedelsproduktionen krävs kunskap och noggrannhet. För produktion av säkra livsmedel, t.ex. mjölk eller kött, krävs att djuren sköts

väl och får sunda och bra foder som varken innehåller t.ex. miljögifter eller förbjudna tillsatser. Ett övergripande mål i den svenska strategin är att fodren alltid ska vara av sådan kvalitet att de inte i något avseende kan utgöra en hälsorisk för vare sig djuren eller konsumenten av de animaliska livsmedlen. Fodren ska inte heller vara en miljöbelastning. Foderområdet regleras inom EU av ett flertal förordningar, direktiv och beslut som i medlemsstaterna kompletteras och preciseras genom nationell lagstiftning. Den gemensamma jordbrukspolitiken innebär i dag att det är jordbrukaren som beslutar om vilka grödor han eller hon ska odla utifrån efterfrågan på marknaden. Det innebär att efterfrågan på inhemskt producerat foder eller närproducerade livsmedel är en viktig faktor i brukarens beslut om odling. Enligt uppgift från Landsbygdsdepartementet pågår det ett arbete när det gäller proteinfoder, både på universiteten och inom branschen, där man studerar möjligheterna att öka andelen inhemskt proteinfoder i foderstaterna, bl.a. har man konstaterat att soja kan ersättas av inhemskt protein även till högavkastande mjölkkor med bibehållen produktion. I dag ges bl.a. olika former av stöd och ersättningar för att stimulera brukarna att vidta miljöförbättrande åtgärder och för att öka värdet hos de produkter som produceras. Flera av de åtgärder som finns inom ramen för det svenska landsbygdsprogrammet har direkta eller indirekta positiva effekter även avseende minskad klimatpåverkan och anpassning till ett förändrat klimat. Vilka åtgärder som kan komma att ingå i ett framtida landsbygdsprogram är enligt att Landsbygdsdepartementet för närvarande inte möjligt att ange. Miljö- och klimatmässiga fördelar kommer dock att vara viktiga delar att ta hänsyn till i en framtida jordbrukspolitik. Olika förslag avseende stimulering av proteingrödeodlingen och närproducerade livsmedel har tagits fram sedan tidigare och kan komma att prövas i samband med utvecklingen av ett kommande landsbygdsprogram och de satsningar som görs inom Matlandet Sverige. Med det anförda anser utskottet att motion MJ351 (KD) kan lämnas utan vidare åtgärd.

Beträffande frågan om mål för livsmedelskonsumtion och en handlingsplan för minskad klimatpåverkan vill utskottet inledningsvis hänvisa till ett svar på interpellation 2010/11:75 den 7 december 2010 om miljösmarta matval (riksdagens protokoll 2010/11:29). Landsbygdsminister Eskil Erlandsson anförde bl.a. att många konsumenter i Sverige och i andra länder har ett stort intresse av att veta hur produkterna de köper har producerats och kan tänkas påverka omgivningen. Konsumenternas engagemang är en stor tillgång för ett hållbart samhälle. Det är positivt att konsumenterna kan skaffa sig information om hur man konsumerar miljösmart. Miljösmart konsumtion kan ske på många olika sätt. Det är inte alltid som närproducerade produkter är bättre ur ett miljö- eller klimatperspektiv. Landsbygdsministern anförde att det finns många värden med att handla närproducerat, t.ex. för att hålla våra svenska landskap öppna. Detta visar att frågan om vad som är miljösmart mat är komplex. Det finns ett växande intresse hos konsumenterna att köpa produkter med olika typer av miljö- och klimat-

märkningar. Det är positivt att certifiering på initiativ av marknadens aktörer växer fram eftersom det ökar konsumentens möjligheter att välja. Det är dock viktigt att sådana initiativ ser till en produkts hela s.k. fotavtryck, dvs. hur mycket en produkt påverkar miljön från det att den produceras till det att varan fraktas hem till konsumenten. Landsbygdsministeriet anförde vidare att myndigheterna på olika sätt kan bidra med kunskaper och verktyg som underlättar konsumenternas val. Livsmedelsverket har ett sektorsansvar inom miljömålsområdet och har även beviljats särskilda medel för att arbeta med livsmedelskedjans klimatpåverkan.

Från Landsbygdsdepartementet har utskottet inhämtat följande. När det gäller styrmedel inom jordbrukssektorn har flera av de insatser som finns inom ramen för det svenska landsbygdsprogrammet en direkt eller indirekt positiv effekt på utsläppen av klimatgaser från jordbruket. Exempel på direkta effekter är stöd till biogasproduktion medan det omfattande arbetet med att minska växtnäring förlusterna från jordbruket är exempel på betydelsefulla indirekta effekter. Kopplingen mellan dessa åtgärder och klimatet har förtydligats genom en ändring av det svenska landsbygdsprogrammet 2009. Livsmedelsverkets rekommenderar i sina kostråd ett intag på ca 100 gram kött och köttprodukter per person och dag. Detta skulle innebära en minskning på 20–25 % jämfört med nuvarande köttkonsumtion. Även arbetet med matsvinnet är viktigt. Matsvinnet beräknas enligt Landsbygdsdepartementet uppgå till ca 30 % i konsumentledet. För produkter som frukt och grönt beräknas hushållens svinn till 35 % och för köttprodukter 20 %. Varje svensk slänger i snitt ett halvt ton hushållsavfall per år. Man har beräknat att det i EU:s 27 medlemsstater fanns ca 89 miljoner ton matavfall 2007, varav hushållen står för ca 70 miljoner ton, och man räknar med att avfallsmängden 2020 kommer att uppgå till 126 miljoner ton. Om den totala mängden hushållsavfall i Sverige skulle minska med bara 5 %, skulle de årliga utsläppen av växthusgaser enligt departementet minska med 300 000 ton. Indirekt skulle detta också kunna leda till att köttkonsumtionen kan minska, och därför är arbetet med ett minskat matsvinn angeläget. På nationell nivå har Livsmedelsverket startat ett projekt som löper under hösten 2010 och in på 2011 kallat Minskat livsmedelsvinn i hem och skola. Livsmedelsverket har inledningsvis sammanställt befintlig kunskap om svinn som är relevant för svenska förhållanden samt kunskap om optimal förvaring och hållbarhet gällande både kvalitetsaspekter och säkerhetsaspekter. Sammanställningarna ska utgöra underlag för att ta fram råd riktade till konsumenter för att minska svinnet. Livsmedelsverket deltar också i det pågående samarbetet i Samma (Samverkansgruppen för minskat matavfall) med representanter från berörda myndigheter och organisationer. Detta samarbete kommer att leda till specifika insatser. När det gäller primärproduktionen har Jordbruksverket haft i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att minska utsläppen från jordbruket (rapport 2010:10). Jordbruksverkets rapport har remissbehandlats, och förslagen i rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Miljömålsberedningen har i ett delbetänkande föreslagit en handlingsplan för hur strategier bör utvecklas i miljömålssystemet i förhållande till miljökvalitetsmålen och generationsmålet (SOU 2010:101). I betänkandet anförs att konsumtionens betydelse för miljön, såväl inom som utanför Sveriges gränser, kommer att uppmärksammas i alla delar av beredningens arbete. Beredningen avser att återkomma senast den 31 mars 2011 med förslag till vissa etappmål i miljömålssystemet.

I samband med behandlingen av klimatpropositionen anförde utskottet att konsumenterna med kunskap kan göra medvetna val. Aktiviteter som ökar kunskapen kring livsmedelskedjans miljö- och klimatpåverkan i de fall där kunskapsluckor finns är särskilt angelägna, liksom aktiviteter som bidrar till att sprida kunskap om lämpliga åtgärder för att minska påverkan (bet. 2008/09:MJU28). Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning och vill framhålla konsumentens viktiga roll vid valet av miljömarta livsmedel. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ392 (V) yrkandena 1 och 2.

Beträffande frågan om subventioner inom EU vill utskottet framhålla att Sveriges allmänna och långsiktiga målsättning för framtida reformer av den gemensamma jordbrukspolitiken är en avreglerad, marknadsorienterad och konkurrenskraftig jordbrukssektor styrd av konsumenters efterfrågan och hänsyn till miljön, inklusive slopade utbudsbegränsningar och marknadsprisstöd och en utfasning av direktstöd. Utskottet har inhämtat att det kopplade direktstödet i form av slakt- och handjursbidrag ska frikopplas senast den 1 januari 2012 enligt överenskommelsen om en översyn av den gemensamma jordbrukspolitiken. Sverige har beslutat att fortsätta bevilja handjursbidrag under 2010 och 2011 och förlägga tidpunkten för frikoppling till 2012 (regeringsbeslut 2009-06-16). Motion MJ392 (V) yrkande 3 avstyrks därmed.

När det gäller frågan om ekonomiska styrmedel riktade mot livsmedelskedjans miljöpåverkan vill utskottet inledningsvis hänvisa till klimatpropositionen (prop. 2008/09:162). I propositionen anges de åtgärder regeringen anser är lämpliga att vidta för att uppnå målen med klimatpolitiken till 2020. När det gäller livsmedel nämns bl.a. att ytterligare insatser inom den gemensamma jordbrukspolitiken behövs för att möta de utmaningar som vi nu står inför. Inom landsbygdsprogrammet bör därför åtgärder inom klimat- och vattenområdena ha hög prioritet för att kunna medverka till att nå uppställda miljömål. Livsmedelskedjans klimatpåverkan är betydande. Livsmedelsverket har ansvar att inom ramen för sitt verksamhetsområde stödja och följa upp att nödvändiga åtgärder vidtas för att minska livsmedelskedjans klimatpåverkan. Detta arbete bör stärkas. Utskottet har tidigare behandlat frågan om ekonomiska styrmedel. Utskottet hänvisade då till landsbygdsminister Eskil Erlandssons svar på en interpellation (2006/07:318) angående köttkonsumtionens miljöpåverkan. I sitt svar uppgav ministern att regeringen inte hade för avsikt att införa miljöavgifter på de vegetabilier som användes för djuruppfödning eller miljöbonus till vegetabilisk produktion då detta inte var styrmedel som regeringen förespråkade

(riksdagens protokoll 2006/07:67). Vidare uppmärksammades att skatteutskottet med hänvisning till uttalanden vid behandlingen av allmänna motioner avstyrkt motioner om beskattning av animalieproduktionens miljöpåverkan, en bedömning som miljö- och jordbruksutskottet delade (bet. 2008/09: MJU28, 2009/10: MJU1). Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och avstyrker därmed motion MJ392 (V) yrkande 5.

När det gäller frågan om hur kommunerna arbetar med information om kosthållning konstaterar utskottet att detta i första hand är en kommunal angelägenhet. Regeringen har dock enligt uppgift från Landsbygdsdepartementet beslutat att Livsmedelsverket ska bygga upp ett nationellt kunskapscenter för att stimulera kommuner och landsting att ta fram handlingsprogram för t.ex. måltider i förskola, skola och äldreomsorg för att öka förståelsen av kopplingen mellan mat och miljö bl.a. för att minska matsvinnet. Med det anförda avstyrks motion MJ392 (V) yrkande 6.

Biodrivmedel m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om produktion och distribution av biodrivmedel (MP, KD), små biogasanläggningar (S), pilotlän (S, MP, V), koldioxidutsläpp från bilar (KD) och gränsvärden för partiklar (S).

Jämför reservationerna 7 (S), 8 (MP, V), 9 (V) och 10 (S, MP, V).

Motionerna

I motion MJ352 (KD) uppmärksammas behovet av stabila villkor för produktion och utveckling av biodrivmedel och en satsning på forskning och kommersialisering. Enligt motionen bör man även utreda förutsättningarna för att öka andelen förnybart bränsle och utreda ett kvotssystem. I likhet med kravet på låginblandning av etanol i bensin bör enligt motion N398 (MP) yrkande 17 införas ett krav på maximiinblandning av fossilgas i den fordonsgas som säljs som drivmedel.

Enligt motion MJ325 (S) bör etableringen av mindre gårdsbiogasanläggningar underlättas. Det finns möjlighet att söka pengar för att utveckla och bygga anläggningar, men ansökningsprocessen och tillståndsgivningen är alltför krånglig. Regelverket skulle därför behöva ses över för att på så sätt underlätta projektering och byggande av små biogasanläggningar.

Enligt motion MJ368 (KD) bör staten ta ett ansvar för en utbyggd biogasproduktion där tång och alger utnyttjas. Hanöbukten och Skånes östra kust lider svårt av övergödning som bl.a. yttrar sig i en kraftig tillväxt av

alger, tång och sjögräs. Det finns i dag en möjlighet att återvinna den energi som ligger dold i tång och alger genom biogasproduktion och samtidigt minska övergödningen av Östersjön.

I motion MJ364 (S, MP, V) föreslås att Västmanland ska vara pilotlän för att bli fossilfritt 2015 samt att klimatinvesteringsprogrammet (Klimp) ska återinföras för att möjliggöra för kommuner i Västmanland att investera i biogaspumpar.

I motion T409 (KD) yrkandena 9 och 10 anförs att genomsnittsutsläppen av koldioxid från nyproducerade bilar inom EU bör sänkas till max 80 g/km fr.o.m. 2020 och max 60 g/km fr.o.m. 2025 samt att ett tak för koldioxidutsläpp, som ingen bilmodell får överskrida, bör införas. Nyproducerade bilar inom EU får inte ha ett högre genomsnittsutsläpp av koldioxid än 130 g/km från 2012 och max 95 g/km från 2020. Dessa gränser uttrycker en alltför låg målsättning.

I motion MJ207 (S) anförs att Sverige inom EU bör verka för att gränsvärdena för utsläpp av luftförorenande partiklar sänks. Förslagen till gränsvärden för luftföroreningspartiklar tillåter alltför höga halter enligt experter inom Naturvårdsverket.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om produktion och utveckling av biodrivmedel kan inledningsvis nämnas att riksdagen har beslutat om nya mål för förnybar energi för Sverige (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25 rskr. 2008/09:301). Andelen förnybar energi 2020 ska vara minst 50 % av den totala energianvändningen. Inom transportsektorn ska andelen förnybar energi samma år vara minst 10 %. Båda dessa mål utgår från de krav som ställs på Sverige inom direktivet om främjande av förnybar energi (2009/28/EG). Som vägledande mål för användningen av biodrivmedel och andra förnybara drivmedel i Sverige gäller att denna användning fr.o.m. 2005 ska utgöra minst 3 % av den totala användningen av bensin och diesel för transportändamål beräknat på energiinnehåll. Från och med 2010 ska användningen av biodrivmedel och andra förnybara drivmedel uppgå till minst 5,75 %.

Av budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 21) framgår att utveckling, kommersialisering och spridning av ny teknik är en viktig del i arbetet med att förverkliga regeringens höga ambitioner inom klimat- och energipolitiken. Det är därför enligt propositionen angeläget att stimulera användning av energitekniker som är gynnsamma i ett klimatperspektiv, men som ännu inte är kommersiellt konkurrenskraftiga i jämförelse med på marknaden redan etablerade tekniker. Sverige ligger i den absoluta internationella framkanten vad gäller teknik för produktion av andra generationens biodrivmedel. Tekniken har nått stadiet mellan utveckling och demonstration, och nu behövs stöd till uppgradering av processerna till industriell skala och demonstration. Genom riktade insatser bedöms det

vara möjligt att bidra till ett genombrott för kommersiellt gångbar teknik för produktion av biodrivmedel som är betydligt mer resurseffektiva än de som i dag är kommersiellt tillgängliga. Regeringen har därför avsatt totalt 875 miljoner kronor 2009–2011 för demonstration och kommersialisering av ny energiteknik. Satsningen avser till största delen demonstrationsanläggningar för andra generationens biodrivmedel men också demonstration och kommersialisering av annan energiteknik av stor nationell betydelse och omfattande exportpotential, t.ex. teknik avseende el- och elhybridfordon och elproduktion. Det är även enligt budgetpropositionen angeläget att stimulera användning av andra energitekniker som är gynnsamma i ett klimatsperspektiv, men som ännu inte är kommersiellt konkurrenskraftiga i jämförelse med på marknaden redan etablerade tekniker. Biogas och solceller är två tydliga exempel på sådana tekniker.

Regeringen har gett Energimyndigheten i uppdrag att i samråd med Jordbruksverket och Naturvårdsverket utveckla en sektorsövergripande långsiktig strategi och föreslå åtgärder som på kort och lång sikt bidrar till ökad användning av biogas. I slutrapporten som redovisar förslaget till biogasstrategi presenteras 40 konkreta förslag och prioriteringar för att stärka biogasens konkurrenskraft och därmed realisera potentialen för lönsam biogasproduktion och användning (Energimyndigheten, Förslag till en sektorsövergripande biogasstrategi, Slutrapport ER 2010:23). Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

När det gäller kvotpliktssystem för biodrivmedel, dvs. att distributörerna eller oljebolagen åläggs en skyldighet att leverera en viss andel biodrivmedel i förhållande till försäljningen av fossila drivmedel, har frågan varit föremål för olika utredningsinsatser under senare år. Den senaste utredningen gjordes av Energimyndigheten på grundval av ett regeringsuppdrag och redovisas i rapporten Kvotpliktssystem för biodrivmedel (ER 2009:27). Energimyndighetens förslag remitterades till en bred krets under hösten 2009. Utredningens förslag har dock – enligt vad utskottet inhämtat – inte bedömts vara genomförbart med den utformning som energiskattedirektivet för närvarande har (direktiv 2003/96/EG om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet). Det pågår diskussioner om att revidera energiskattedirektivet. EU-kommissionen har aviserat planer på en ändring av direktivet tidigast 2013. Efter det att energiskattedirektivet har omförhandlats kan det bli aktuellt att åter undersöka möjligheterna att ersätta skattebefrielsen för biodrivmedel med ett kvotpliktssystem. Med hänvisning till det arbete som pågår anser utskottet att motion MJ352 (KD) kan lämnas utan vidare åtgärd.

Med anledning av frågan om maximiinblandning av fossilgas vill utskottet anföra att det har vidtagits ett flertal satsningar beträffande biogas på senare år. Enligt Energimyndigheten handlar det sett över en längre tidsperiod om mer än 1 miljard kronor som svenska staten via Energimyndigheten och Naturvårdsverket stöttat biogasutvecklingen i form av olika investeringsstöd, bl.a. ca 300 miljoner kronor till olika distributionssy-

stem. Genom dessa satsningar har man velat bidra till stärkt konkurrenskraft för biogas. Redan i dag har biogasen till fordon ett starkt stöd genom skattebefrielse från koldioxidskatt. Trots detta har Energimyndigheten i sin utredning om biogasens framtida roll påpekat att den samhällsekonomiska biogaspotentialen än så länge är mindre än 5 TWh per år. Denna omsättning räcker inte för stora investeringar i gasledningar för biogas separat. Energimyndigheten har därför stött den förändring av gasbeskattning som gör det möjligt att distribuera biogas tillsammans med fossil metangas utan att biogasen behöver beskattas som övrig fossil gas. Även då gasdistributionsledningar saknas kan kostnaderna för att försörja stadsbussar, distributionsfordon och andra fordonsflottor som tankas vid särskilda depåer vara rimliga. Miljönyttan av att gas ersätter diesel i tätorter kan ändå enligt Energimyndigheten nås till rimliga kostnader (ER 2010:23). Enligt uppgift från Regeringskansliet finns för närvarande inga planer på att införa regler om maximal inblandning av fossilgas i fordonsgas. I stället finns det ekonomiska incitament i form av skattebefrielse för biogas. Andelen biogas har stadigt ökat och utgör nu i genomsnitt ca 60 % av all gas till fordon. Biogasstrategin (ER 2010:23) bereds inom Regeringskansliet och ytterligare åtgärder som på kort och lång sikt bidrar till ökad användning av biogas kan övervägas inom ramen för detta arbete. Motion N398 (MP) yrkande 17 avstyrks härmed.

När det gäller frågan om att underlätta etableringen av mindre biogasanläggningar erbjuder landsbygdsprogrammet 2007–2013 stora möjligheter att stödja och utveckla produktion och förädling av förnybar energi, exempelvis genom investeringsstöd för biogasproduktion. Regeringen har beslutat att inom ramen för landsbygdsprogrammet förstärka möjligheterna att ge stöd till investeringar kopplade till biogasproduktion på totalt 200 miljoner kronor under perioden 2009–2013. Ytterligare medel har gjorts tillgängliga för perioden 2010–2013. Satsningen syftar till att minska utsläppen av växthusgaser och förbättra förutsättningar för tillväxt, innovation och nya jobb på landsbygden (prop. 2010/11:1 utg.omr. 21). Utskottet har inhämtat att frågan om stöd till biogasanläggningar ingår i regeringens och de statliga myndigheternas arbete med regelförenklingar. Jordbruksverket ser kontinuerligt över stödhanteringen och driver projekt tillsammans med länsstyrelserna. Man arbetar bl.a. med att förenkla ansökningsförfarandet och ärendehanteringen. Utskottet avstyrker därmed motion MJ325 (S).

Frågan om att använda tång och alger vid biogasproduktion har behandlats av Energimyndigheten i förslaget till en sektorsövergripande biogasstrategi (ER 2010:23). I rapporten anför Energimyndigheten att läget beträffande alger är sådant att man inte kan bedöma vare sig tillgången på alger eller de miljömässiga konsekvenserna av en rötning av dessa. Det ansågs därför inte möjligt att inkludera alger i en biogasstrategi. Däremot kan det enligt Energimyndigheten finnas anledning påbörja en forskning som senare kan resultera i ett utvecklingsprojekt. En förutsättning för en eventuell produktion är också att det finns kostnadseffektiva system dels

för rötning, dels för hantering av alger i samband med insamling och transport. Enligt uppgift från Energimyndigheten är även rötning av tång på forskningsstadiet. Med det anförda avstyrks motion MJ368 (KD).

När det gäller frågan om att utse ytterligare pilotlän för grön utveckling, vill utskottet uppmärksamma att samtliga länsstyrelser sedan 2008 har i uppgift att strategiskt samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga den statliga politiken för minskad klimatpåverkan och energiomställning. I uppgiften ingår att stödja såväl kommunernas som näringslivets klimat- och energiarbete. För att ytterligare främja och utveckla det regionala klimat- och energiarbetet samt nyttja det för att främja en miljödriven tillväxt utsåg regeringen i augusti 2010 tre pilotlän för grön utveckling. Uppdraget riktar sig till länsstyrelserna för Norrbottens, Dalarnas och Skåne län. Länsstyrelserna i pilotlänen får 6 miljoner kronor vardera för att under en treårsperiod utveckla arbetsmetoder och verktyg samt dela med sig av sina erfarenheter och ge vägledning till andra län. Pilotlänen ska också bidra med analyser av konsekvenser av nationella styrmedel på regional nivå i syfte att identifiera hinder och möjligheter för minskad klimatpåverkan och energiomställning (prop. 2010/11:1 utg.omr. 20). Utskottet har från Miljödepartementet inhämtat att det för närvarande inte finns några planer på att utse fler pilotlän.

Utskottet, som anser att det inte är riksdagens uppgift att anvisa vilka län som ska utses till pilotlän, avstyrker motion MJ364 (S, MP, V).

Genomsnittsutsläppen av koldioxid från nyproducerade bilar inom EU regleras i förordning 443/2009/EG av den 23 april 2009 om utsläppsnormer för nya personbilar som del av gemenskapens samordnade strategi för att minska koldioxidutsläppen från lätta fordon. Genom förordningen ställs nya krav på tillverkarna av personbilar avseende koldioxidutsläpp. EU-kommissionen arbetar för närvarande med att ta fram tillämpningsföreskrifter. Kommissionen har föreslagit att regelverket utvidgas med liknande bestämmelser för lätta nyttfordon, KOM(2009) 593. Kommissionen ska 2013 se över förordning 443/2009/EG och i samband med detta undersöka hur man i praktiken kan uppnå målet för 2020 på 95 g CO₂/km för personbilar. Inför införandet av detta steg kan enligt Miljödepartementet frågan om utsläppsnivån åter komma att behandlas. Motion T409 (KD) yrkandena 9 och 10 avstyrks därmed.

Utskottet har tidigare behandlat frågan om partiklar. Utskottet refererade då till att en översyn nyligen skett av gränsvärden för partiklar i luft i samband med att EU antog ett nytt luftkvalitetsdirektiv (direktiv 2008/50/EG av den 21 maj 2008 om luftkvalitet och renare luft i Europa). I det nya direktivet ingår reglering av fina partiklar (PM_{2,5}). Enligt uppgift från Miljödepartementet drev Sverige vid arbetet med direktivet linjen att gränsvärdet för partiklar skulle vara betydligt lägre, men hade ingen framgång med detta (bet. 2007/08:MJU15 och 2008/09:MJU28). EU-direktivet har i Sverige genomförts med en ny luftkvalitetsförordning (SFS 2010:477) som ersätter förordningen (SFS 2001:527) om miljö kvalitetsnormer för utomhus-

luft. I likhet med tidigare har kommunerna enligt förordningen det övergripande ansvaret för kontrollen av miljökvalitetsnormerna. Kommunerna ansvarar också för att årligen rapportera övervakningsresultaten, informera kommuninvånarna om aktuell luftkvalitet samt underrätta om risk för överskridande till Naturvårdsverket. Kommissionen ska enligt direktivet 2013 se över bestämmelserna om PM_{2,5} och lägga fram ett förslag för Europaparlamentet och rådet. Utskottet avstyrker mot bakgrund av det anförda motion MJ207 (S).

Torv som biobränsle m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om torv (S), biokol och klimatarbetet i statliga verksamheter (MP).

Motionerna

Motion MJ285 (S) tar upp frågan om torvens roll i systemet med utsläppsrätter. Torven är enligt motionen en mycket viktig energikälla och bör klassas som ett biobränsle. Torvbrytning och torvförbränning är ett viktigt komplement till andra biologiska och förnybara bränslen. Inte minst viktig är torven då den förbränns tillsammans med andra träbränslen för att skapa högre verkningsgrad och minska driftsstörningar, vilket ger mindre miljöpåverkan.

Enligt motion MJ269 (MP) bör en skyndsam utredning ske kring styrmedel för att stimulera biokolteknik. Inblandning av ur atmosfären återvunnet växtkol bör betraktas som en klimatåtgärd. Koldioxidskatten bör utvecklas för att stödja denna teknik. Behoven av stöd för ombyggnad av befintliga kraftvärmeverk och andra förbränningsanläggningar till pyrolys bör utredas.

I motion MJ218 (MP) yrkande 4 anfördes att statligt ägda bolags investeringar bör användas för att aktivt stödja utvecklingen av biokoltekniken. Motionen tar vidare upp frågan om att statligt ägda bolags investeringar bör bidra till att minska utsläppen av koldioxid till atmosfären. Staten bör föregå med gott exempel och kräva att de verksamheter man har inflytande över prioriterar arbetet med att minska klimatpåverkan och arbetar med förebyggande anpassning som en del i sitt utvecklingsarbete.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare behandlat frågan om torv som biobränsle (bet. 2008/09: MJU28, 2009/10: MJU1). Utskottet anförde då bl.a. följande. Energitorv kan under vissa villkor användas som bränsle med ett samlat bidrag till växthuseffekten som kan vara väsentligt mindre än vad som motsvarar torvbränslets innehåll av kol. Under vissa betingelser kan användning av torv

ha en positiv nettopåverkan på klimatet. För att möjliggöra en sådan användning är det viktigt att verka för att IPCC:s (FN:s vetenskapliga klimatpanel) och EU:s regelverk anpassas. Oaktat detta måste torvbrytning ske med stor hänsyn till natur- och kulturvärden. Torv är sedan 2004 berättigat till tilldelning av elcertifikat och är därmed i stort sett likställt med biobränslen i det nationella elcertifikatssystemet. Torven är befriad från energi- och koldioxidskatt vid förbränning, men är belastad med svavelskatt och ingår även i EU:s system för handel med utsläppsrätter. I handelssystemet har torven tilldelats en relativt hög emissionsfaktor baserad på dess innehåll av kol utan beaktande av främst torvbrukets inverkan på naturliga flöden av metan. Vidare framhöll utskottet betydelsen av att ta fram underlag och förslag som kan användas i syfte att verka för att IPCC:s och EU:s regelverk anpassas så att framtida torvbruk behandlas med utgångspunkt från verksamhetens samlade bidrag till växthuseffekten på ett klimatanpassat sätt. Ett sådant underlag som nämndes av utskottet har nu tagits fram av Energimyndigheten (Uppdrag om underlag avseende torvanvändning och växthusgasbalanser, ER 2010:43, december 2010). I rapporten anförs bl.a. följande.

Energimyndigheten bedömer att det är möjligt – sett över en livscykel där man tar hänsyn till växthusgasutsläppen samt koldioxidupptagen över hela förloppet – att anpassa emissionsfaktorn vid förbränning av torv så den bättre speglar torvanvändningens totala klimatpåverkan. Området är emellertid komplext. Hänsyn bör på olika sätt tas till bl.a. valet av mark, olika torvmarkers egenskaper, efterbehandlings effekter, sameldningseffekter, bevarandet av biologisk mångfald och synen på andra bränslens livscykelperspektiv. Energimyndigheten bedömer emellertid att det inom ramarna för IPCC:s riktlinjer och FN:s ramkonventions regelverk inte finns någon möjlighet att använda ett perspektiv som utgår från torvens samlade effekter på växthusgasbalanserna, eftersom ett sådant perspektiv spänner över flera inventeringskategorier och kräver utrymme för uppskattade förändringar över tiden. Vid ett genomdrivande av förändrade bedömningsgrunder för torven bör man enligt Energimyndigheten även beakta att det med tanke på torvnärings existerande subventioner, i form av koldioxid- och energiskattebefrielse samt berättigande till elcertifikat, kan påverka den energipolitiska trovärdigheten ifall ytterligare lättnader drivs igenom. Det bör även beaktas att förslaget om nya s.k. produktiktmärken vid tilldelning av utsläppsrätter inom EU:s handelssystem för perioden 2013–2020 troligen kommer, om det införs, att ge lägre kostnader för torvnärings än en sänkt emissionsfaktor skulle kunna ge utifrån ett livscykelperspektiv. (Produktiktmärken är de koldioxidutsläpp per produkt som är satt att motsvara genomsnittsutsläppen från de 10 % effektivaste anläggningarna inom respektive produktkategori inom EU.) Energimyndighetens rapport kan användas vid regeringens fortsatta arbete med frågan om hur torv ska behandlas inom EU:s handelssystem och FN:s ramkonvention om klimatförändringar.

Utskottet kan konstatera att ett arbete pågår vad gäller torvens roll i systemet med utsläppsrätter och finner inte skäl att föreslå någon ytterligare åtgärd med anledning av motion MJ285 (S). Därmed avstyrks motionen.

Utskottet har utförligt behandlat frågan om biokol i betänkande 2009/10: MJU1 då likalydande yrkanden avstyrktes. Utskottet anser nu som då att en storskalig produktion av biokol för nedbrukning i svensk åkerjord inte är rimlig att stödja och att det inte vore rimligt att bygga om dagens kraftvärmeverk till pyrolysguvar. I övrigt hänvisar utskottet till det som anfördes i betänkandet. Utskottet konstaterar vidare att forskning om biokolmetoden pågår vid Uppsala universitet, finansierad av bl.a. Mistra (Stiftelsen för miljöstrategisk forskning). Målsättningen med forskningen är att undersöka om och hur biokolmetoden kan användas vid arbetet med de globala klimatförändringarna, tillgången på användbar energi och matproduktionen.

När det gäller statligt ansvar för att bidra till att minska utsläppen av koldioxid vid myndigheter och företag vill utskottet hänvisa till pågående arbete. Samtliga länsstyrelser har t.ex. sedan 2008 i uppgift att strategiskt samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga den statliga politiken för minskad klimatpåverkan och energiomställning. I uppgiften ingår att stödja såväl kommunernas som näringslivets klimat- och energiarbete. Regeringen har utsett tre pilotlän för grön omställning. Genom att utveckla arbetsmetoder och verktyg samt dela med sig av sina erfarenheter kan de län som kommit längst i sitt arbete ge vägledning till andra län. Ett annat exempel är miljöledningssystemet till myndigheterna som inleddes 1997 och som har medfört många framsteg när det gäller myndigheternas miljöpåverkan. I miljöledningssystemet hanteras såväl direkta som indirekta miljöeffekter av myndigheternas verksamheter, och arbetet med att minska miljöpåverkan blir mer systematiskt. Totalt 19 myndigheter är i dag certifierade enligt standarden ISO 14001 eller registrerade enligt Eco Management and Audit Scheme, Emas, som är EU:s miljöledningssystem. AB Svenska Miljöstyrningsrådet har fortsatt sitt arbete med regeringens handlingsplan för att stödja offentliga upphandlare att ställa miljökrav vid offentlig upphandling. Vidareutveckling och uppdatering har skett av miljökriterierna. Ytterligare satsningar har gjorts inom utbildning och information (prop. 2010/11:1 utg.omr. 20). Som ett exempel från energiområdet kan slutligen nämnas att ett statligt stöd för företag som vill kartlägga sin energianvändning har införts. Stödet kallas även energikartläggningscheck och kan sökas t.o.m. 2014. Syftet med stödet är att hitta nya vägar för att minska Sveriges totala energianvändning (prop. 2008/09:163 En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi).

Utskottet avstyrker mot bakgrund av det anförda motionerna MJ269 (MP) och MJ218 (MP) yrkande 4.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Utsläppsmål m.m., punkt 1 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Åsa Romson (MP), Jens Holm (V) och Suzanne Svensson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ448 och avslår motion 2010/11:MJ240 yrkandena 2–5.

Ställningstagande

Nyligen har de tyska, danska och brittiska regeringarna deklarerat att de kommer att kräva att EU antar ett 30-procentigt reduktionsmål för växthusgaser eftersom EU annars riskerar att hamna efter i utvecklingen och introduktionen av ny teknik. Vi kan komma att bli frånsprungna av USA, Kina, Indien och andra länder om vi håller en låg ambitionsnivå för vårt eget näringsliv och våra egna samhällen. EU:s nuvarande målsättning är alltför låg, och vår ambition är att höja målen kraftigt. EU bör omedelbart övergå till ett mål om åtminstone 30 % utsläppsminskning och planera arbetet i EU utifrån detta. Sverige bör därför aktivt arbeta för en höjning av EU:s mål för minskning av utsläpp av växthusgaser till minst 30 % till 2020. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Utsläppshandel och användningen av CDM, punkt 2 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Åsa Romson (MP), Jens Holm (V) och Suzanne Svensson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ237 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2010/11:T409 yrkande 6 och 2010/11: MJ240 yrkande 1.

Ställningstagande

Metoden med CDM-projekt är ny och har uppenbarligen allvarliga brister. Om CDM-projekten inte är additionella kan Sveriges köp av utsläppskrediter i stället leda till ökade utsläpp i världen med motsvarande mängd ton koldioxidekvivalenter. CDM innebär att nödvändiga investeringar på hemmaplan uteblir och risken är stor att klimatmål inte nås. I stället bör man driva en politik för kraftfulla klimatinvesteringar i utvecklingsländerna som bidrar till nya minskningar av utsläppen och som inte används för att nå vårt nationella klimatmål. Inom ramen för EU:s klimat- och energipaket kan nu drygt 50 % av utsläppsminskningarna ske utanför EU. Sverige bör vara pådrivande för att CDM inte ska användas för att nå EU:s medlemsländers klimatmål. Sveriges köp av utsläppskrediter via CDM för att uppnå det nationella klimatmålet ska dessutom omedelbart upphöra. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Utvärdering av CDM, punkt 3 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ237 yrkande 3.

Ställningstagande

Själva idén med CDM är att det ska vara billigare och mer kostnadseffektivt att klimatinvestera i fattiga länder jämfört med att endast genomföra nationella klimatåtgärder. Men CDM:s kostnadseffektivitet har ifrågasatts. CDM-systemet måste utvärderas i grunden. Innan en sådan utvärdering har skett borde den svenska regeringen avstå från att använda CDM. CDM granskas just nu av Riksrevisionen. Det är bra, men en större granskning krävs. Regeringen bör tillsätta en utredning som gör en noggrann utvärdering av CDM. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Klimatanpassning, punkt 4 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Åsa Romson (MP), Jens Holm (V) och Suzanne Svensson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ314.

Ställningstagande

Staten bör engagera sig hårdare i klimatanpassningsarbetet. Ansvar vilar på länsstyrelserna, men det räcker inte. Den webbportal som vi har nationellt, Klimatanpassningsportalen bör förbättras. Portalen är inte alls lika uppdaterad och bra som Norges och Danmarks motsvarigheter. I Klimat- och sårbarhetsutredningen betonas att arbetet med anpassning till ett förändrat klimat i Sverige behöver stärkas och samordnas på både central och regional nivå. Arbetet måste genomsyra hela samhället och integreras i sektorsansvaret. Aktiva klimatanpassningsåtgärder behövs, och regeringen bör ge en myndighet och ett departement uppdraget att ansvara för detta arbete. Regeringen bör även skyndsamt ta initiativ till en nationell strategi för klimatanpassningsarbetet. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Livsmedelskedjans klimatpåverkan, punkt 5 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ392 yrkandena 2, 3 och 5 samt avslår motion 2010/11:MJ351.

Ställningstagande

I Vänsterpartiets rapport Djurindustrin och klimatet – EU blundar och förvärrar (2007) konstateras att EU understöder kött- och mejeriindustrin med ungefär 30 miljarder kronor per år i form av s.k. interventioner och direktstöd. Dessutom ger EU 400 miljoner kronor i stöd till marknadsföring av olika djurprodukter, så att försäljningen därmed ska öka. Det sannolikt effektivaste sättet att minska användandet av något som är skadligt är att sätta ett pris på det. Chalmersforskare har argumenterat för att en skatt på animalier kan vara ett effektivt sätt att minska utsläppen från jordbrukssek-

torn. För att uppnå ett mål om 25 % minskad köttkonsumtion till 2020 bör en handlingsplan tas fram för hur klimatpåverkan av livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minska. Sverige bör agera för ett slutdatum då kontraproduktiva subventioner som stöder kött- och mejeriindustrin ska vara utfasade. En utredning bör tillsättas om införande av ekonomiska styrmedel för att minska livsmedelskedjans, inklusive animalieproduktionens, påverkan på klimat och miljö. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Köttkonsumtionens klimatpåverkan, punkt 6 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ392 yrkan-
dena 1 och 6.

Ställningstagande

Den svenska köttkonsumtionen ökade med mer än 50 % 1990–2005. Denna kraftiga konsumtionsökning medförde ökade växthusgasutsläpp på mer än 2,3 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Ökningen baseras helt på import av kött och syns därför inte i svensk utsläppsstatistik. Utsläppen per person ökade också med mer än 50 % under samma period. Ökningen av utsläppen av växthusgaser från den svenska köttkonsumtionen motsvarar nästan 20 % av utsläppen från den svenska bilparken 2005. Precis som Klimatberedningen har konstaterat saknas det styrmedel inom jordbrukssektorn som är direkt riktade mot minskning av utsläppen av växthusgaser. Ett nytt mål om minskad köttkonsumtion med 25 % fram till 2020 jämfört med dagens nivåer bör införas.

För ett drygt år sedan införde den belgiska staden Gent vegetariska torsdagar. Bakgrunden är att Gents politiska ledning vill vidta alla de åtgärder den kan för att minska kommunens klimatpåverkan. En minskad köttkonsumtion är i sammanhanget en viktig åtgärd. En växande skara av städer i världen har nu följt Gents exempel med lokala initiativ för en minskad köttkonsumtion. Flera svenska städer är på gång att fatta liknande beslut. Regeringen bör verka för att kommuner uppmuntrar till vegetarisk kost, exempelvis genom att införa en vegetarisk dag i veckan. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Biodrivmedel m.m., punkt 7 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Suzanne Svensson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ325 och avslår motionerna 2010/11:MJ352, 2010/11:MJ364 och 2010/11:MJ368.

Ställningstagande

En ökad biogasproduktion inom lantbruket skulle ge stora miljöeffekter då bl.a. gödsel, som i dag läcker metangas till atmosfären, skulle kunna rötas. Det finns en stor utvecklingspotential när det gäller utbyggnaden av små biogasanläggningar och detta måste uppmuntras. I dag finns möjlighet att söka pengar för att utveckla och bygga biogasanläggningar, men ansökningsprocessen och tillståndsgivningen är alltför krånglig. Ansökningsförfarandet är komplext och regelverket skulle behöva ses över, för att på så sätt underlätta projektering och byggande av små biogasanläggningar. Etableringen av mindre gårdsbiogasanläggningar bör därför underlättas. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Biogasdistribution m.m., punkt 8 (MP, V)

av Åsa Romson (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:N398 yrkande 17.

Ställningstagande

Det finns en rädsla för att investeringar i fordonsgasteknik ska leda till en inlåsning till fossilgas. I likhet med kravet på låginblandning av etanol i bensin bör det därför införas ett krav på maximiinblandning av fossilgas i den fordonsgas som säljs. Kravet på vilken andel fossilgas som tillåts kan sänkas i takt med att tillgången på biogas ökar i det relevanta området. Kunderna vid gasmackar bör alltid få information om hur stor andel biogas som finns i pumpen för att möjliggöra för enskilda att beräkna sin klimatpåverkan. Detta bör ges regeringen till känna.

9. Utsläppskrav för nya bilar m.m., punkt 9 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:T409 yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

EU har beslutat om normer för genomsnittsutsläppen av koldioxid från personbilar. Nyproducerade bilar inom EU får enligt reglerna inte ha ett högre genomsnittsutsläpp av koldioxid än 130 g/km från 2012 och 95 g/km från 2020. I dag ligger EU:s genomsnitt på 158 g/km. Dessa gränser uttrycker en alltför låg målsättning. I stället bör gränsen för genomsnittsutsläppen av koldioxid från nyproducerade bilar inom EU sättas till max 80 g/km från 2020 och max 60 g/km fr.o.m. år 2025. Ett absolut tak för koldioxidutsläpp, som ingen bilmodell får överskrida, bör införas. Detta bör ges regeringen till känna.

10. Gränsvärde för partiklar, punkt 10 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Åsa Romson (MP), Jens Holm (V) och Suzanne Svensson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ207.

Ställningstagande

Inom ramen för gällande miljöhandlingsprogram planerar EU bl.a. åtgärder för att förbättra övervakningen och bedömningen av luftkvaliteten och nedfallet av föroreningar. EU ska också utarbeta en temainriktad strategi för att stärka en konsekvent och integrerad politik för luftföroreningar. Strategin omfattar prioriteringar för framtida åtgärder, översyn och uppdatering om så behövs av luftkvalitetsnormer och nationella utsläppstak. Som ett led i det arbetet har EU-parlamentet diskuterat gränsvärden inom luftkvalitetsdirektivet. Förslagen till gränsvärden för luftföroreningspartiklar tillåter

alltför höga halter enligt experter inom Naturvårdsverket. Sverige bör inom EU verka för att gränsvärdena för utsläpp av luftförorenande partiklar sänks. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Klimatpolitik (S)

Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Suzanne Svensson (S) anför:

Klimatfrågan kräver vårt aktiva engagemang i Sverige, inom EU och globalt. Vi socialdemokrater vill med detta särskilda yttrande betona att Sverige med en engagerad nationell klimatpolitik har stora möjligheter att öka aktiviteten i det internationella klimatarbetet. Genom nationella åtgärder förbättrar vi vår trovärdighet och blir åter en internationell förebild. Vi vill också påtala att den borgerliga regeringen inte har investerat de resurser och det intresse som krävs för att möta klimatförändringarna. Regeringen tycks betrakta omställningen av samhället som en börda – inte som en positiv utmaning. Insatser måste göras nu, och vi kan välja att vara med och driva på den klimattekniska och miljöförbättrande utvecklingen. Men vi kan också välja att skjuta på problemen, ställa in oss i ledet av mindre engagerade EU-länder och så småningom hamna på efterkälken.

Med nuvarande takt i klimatarbetet blir det svårt för Sverige att nå klimatmålet till 2020. En rad åtgärder måste skyndas på, t.ex. infrastruktur-satsningar, omställning av fordonsparken, investeringar i energieffektiva byggnader, såväl gamla som nya, ökade satsningar på förnybar energi, för- enklad etablering av små biogasanläggningar och nystart för det av regeringen nedlagda Klimatinvesteringsprogrammet.

Vi måste minska den klimatpåverkan som produktion och konsumtion av livsmedel bidrar till. En ny, hållbar livsmedelsstrategi är därför nödvändig. Ekonomiska styrmedel bör användas inom jordbrukssektorn för att påverka utsläppen i rätt riktning.

Anpassningen till ett förändrat och försämrat klimat kräver egna åtgärder. Befintliga byggnader och befintlig infrastruktur bör snabbt anpassas till högre vattennivåer och stora flöden. Nya byggnader måste dimensioneras för nya väderförhållanden. Vi instämmer i Klimat- och sårbarhetsutredningens krav på ett förstärkt klimatanpassningsarbete på central nivå.

Sverige bör aktivt arbeta för att EU minskar sina utsläpp av växthusgas- er i den handlande sektorn med minst 30 % till 2020. Sveriges utsläpp hamnar då på minus 40 % jämfört med 1990. Åtgärderna ska genomföras i Sverige och inte omfatta andra länder. De tekniköverföringsprojekt (Clean Development Mechanism) som Sverige är involverat i ska vara additionella och inte användas för att uppnå ett nationellt klimatmål.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:T409 av Penilla Gunther (KD):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att transportsektorn snarast bör inkluderas i EU:s handelssystem för utsläppsätter och att dessa ska fördelas genom auktionering.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomsnittsutsläppen av koldioxid från nyproducerade bilar inom EU bör sänkas till max 80 g/km fr.o.m. 2020 och max 60 g/km fr.o.m. år 2025.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett absolut maxtak för koldioxidutsläpp, som ingen bilmodell får överskrida, bör införas.

2010/11:MJ207 av Phia Andersson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör verka för att gränsvärdena för utsläpp av luftförorenande partiklar sänks.

2010/11:MJ218 av Jan Lindholm (MP):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ansvaret för att statligt ägda bolags investeringar bidrar till att minska utsläppen av koldioxid till atmosfären och även används för att aktivt stödja utvecklingen av biokoltekniken.

2010/11:MJ237 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges köp av utsläppskrediter via CDM för att uppnå det nationella klimatmålet omedelbart ska upphöra.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör vara pådrivande för att CDM inte ska användas för att nå EU:s medlemsländers klimatmål.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning som gör en noggrann utvärdering av CDM.

2010/11: MJ240 av Emma Henriksson (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utvidga handelssystemet med utsläppsrätter för växthusgaser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges ambition om att minska utsläppen med 40 % till 2020 bör ligga fast.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att industriländernas utsläpp bör minska med minst 30 % till 2020.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de globala utsläppen bör minska med 80 % till 2050 jämfört med utsläppen 1990.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en ny strategi för EU i de internationella klimatförhandlingarna.

2010/11: MJ269 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en skyndsamt utredning kring styrmedel för att stimulera biokolt teknik.

2010/11: MJ285 av Kurt Kvarnström och Peter Hultqvist (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om torvens roll i systemet med utsläppsrätter.

2010/11: MJ314 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör ta initiativ till en nationell strategi för klimatanpassningsarbetet.

2010/11: MJ325 av Louise Malmström och Thomas Strand (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta etableringen av mindre gårdsbiogasanläggningar.

2010/11: MJ351 av Otto von Arnold (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur den svenska animalieproduktionen i ökad utsträckning kan baseras på klimateffektiva och hållbara proteinfodermedel.

2010/11: MJ352 av Otto von Arnold (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av stabila villkor för produktion och utveckling av biodrivmedel.

2010/11: MJ364 av Anna Wallén m.fl. (S, V, MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta Västmanland också vara pilotlän för att bli fossilfritt 2015 samt att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om en nystart för klimatinvesteringsprogrammet (Klimp) för att möjliggöra för kommuner att investera i biogaspumpar.

2010/11: MJ368 av Tuve Skånberg (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om biogasproduktion och att främja rensning av tång på Österlens sandstränder.

2010/11: MJ392 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett nytt mål om att minska köttkonsumtionen med 25 % fram till 2020 jämfört med dagens nivåer bör införas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör tas fram en handlingsplan för hur klimatpåverkan av livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minskas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör agera för ett slutdatum då kontraproduktiva subventioner som stöder kött- och mejeriindustrin ska vara utfasade.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas om införande av ekonomiska styrmedel för att minska livsmedelskedjans, inklusive animalieproduktionens, påverkan på klimat och miljö.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att kommuner uppmuntrar till vegetarisk kost, exempelvis genom att införa en vegetarisk dag i veckan.

2010/11: MJ448 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige aktivt ska arbeta för en höjning av EU:s mål för minskning av utsläpp av växthusgaser till minst -30 % till 2020.

2010/11: N398 av Stina Bergström m.fl. (MP):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om maximiblandning av fossilgas i den fordonsgas som säljs som drivmedel.